A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2006. május 4.*

A C-169/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a VAT and Duties Tribunal, London (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2004. április 5-én érkezett, 2004. április 2-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Abbey National plc**,

az **Inscape Investment Fund**

és

a **Commissioners of Customs & Excise**

* Az eljárás nyelve: angol.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, J. Malenovský, S. von Bahr (előadó), A. Borg Barthet és U. Lõhmus bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. március 10-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Abbey National plc képviseletében J. Woolf barrister, J.-C. Bouchard avocat, R. Croker solicitor megbízásából,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében K. Manji, valamint E. O'Neill és S. Nwaokolo, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: R. Hill barrister,

– a luxemburgi kormány képviseletében S. Schreiner, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében R. Lyal, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. szeptember 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o., a továbbiakban: hatodik irányelv) 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmet az Abbey National plc (a továbbiakban: Abbey National), illetve az Inscape Investment Fund és a Commissioners of Customs & Excise (a továbbiakban: Commissioners) között egyfelől a „trust" („authorised unit trusts") formájában működő, bizonyos számú engedélyezett kollektív befektetési vállalkozás letétkezelői és egy nyílt végű befektetési társaság („open ended investment company", a továbbiakban: OEIC) által nyújtott szolgáltatások és másfelől az OEIC letétkezelő társaságának megbízásából harmadik társaság által nyújtott igazgatási és számviteli szolgáltatások adózása tárgyában folyamatban lévő két eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának szövege szerint:

„Az egyéb közösségi rendelkezések sérelme nélkül, az általuk meghatározott feltételek mellett a tagállamok mentesítik az adó alól a következőket, annak érdekében, hogy biztosítsák az ilyen mentességek megfelelő és egyértelmű alkalmazását, valamint, hogy megakadályozzák az adókijátszásokat, az adókikerüléseket és az esetleges visszaéléseket:

[...]

d) a következő ügyletek:

1. hitel nyújtása és közvetítése, valamint a hiteleknek a hitelező által történő kezelése;

2. banki garancia közvetítése vagy bármilyen banki garancia vagy fedezetügylet, valamint a banki garanciát nyújtó által történő kezelés [helyesen: kötelezettség, kezesség vagy más biztosíték, illetve garancia vállalása és ezek közvetítése, valamint a hitelező által nyújtott hitelbiztosítékok kezelése];

3. azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek a betétekre, a folyószámlákra, a fizetésekre, az átutalási forgalomra, a követelésekre, a csekkekre és az egyéb forgatható értékpapírokra vonatkoznak, kivéve a követelésbehajtást és a faktoringot;

4. azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek törvényes fizetőeszközként szolgáló devizákra, bankjegyekre és érmékre vonatkoznak, a gyűjteménydarabok kivételével, beleértve a bankjegyeket is; gyűjteménydarabok[nak] minősülnek az aranyból, ezüstből vagy más fémből készült érmék, valamint azon bankjegyek, amelyeket rendes körülmények között nem használnak törvényes fizetőeszközként, illetve amelyek numizmatikai értékkel rendelkeznek;

5. azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, de kivéve a kezelést és a letéti kezelést [helyesen: de kivéve a letéti őrzést és a kezelést], amelyek részvényekre, gazdasági társaságokban vagy egyesületekben megtestesülő részesedésre, adóskötelezvényekre vagy egyéb értékpapírokra vonatkoznak, a következők kivételével:

   – termékek feletti rendelkezési jogot megtestesítő okmányok,

   – az 5. cikk (3) bekezdése szerinti jogok vagy értékpapírok;

6. a tagállamok által meghatározott különleges befektetési alapok kezelése".

4 Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv (HL L 375., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 139. o.) 1. cikke (2) bekezdésének meghatározása szerint az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (a továbbiakban: ÁÉKBV) azon vállalkozások:

„– amelyek kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetése, és amelyek a kockázatmegosztás elvén működnek

és

– amelyek befektetési jegyeiket, a tulajdonosok kérésére közvetlenül vagy közvetve eszközeik terhére vásárolják vagy váltják vissza. [...]"

5 Ugyanezen 1. cikk (3) bekezdése értelmében „e társaságok működhetnek mind a kötelmi jog alapján (vagyonkezelő társaság által kezelt közös alapokként), mind a befektetési alapokra vonatkozó jogszabályok alapján (befektetési alapként), mind pedig a társasági jog alapján (befektetési társaságokként) [helyesen: e társaságok működhetnek a kötelmi jog alapján (a vagyonkezelő társaság által kezelt befektetési alapként), a *trust*-ra *(unit trust*-ra) vonatkozó jogszabályok alapján, valamint a társasági jog alapján (befektetési társaságonként)]. A 85/611 irányelv alkalmazásában »közös alapok« [helyesen: »befektetési alapok«] kifejezés a befektetési alapokat [helyesen: »*unit trust*-ot«] is magában foglalja."

6 Ezen irányelv 4. cikke (1) bekezdése szerint azon tagállam engedélyezi az ÁÉKBV-t, amelyben az található. Az ilyen engedély valamennyi tagállam területére érvényes.

7 Ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből következően a befektetési alapnak az engedély megszerzése érdekében alapkezelő társaságot és letétkezelőt kell kijelölnie, míg a befektetési társaságot e kötelezettség, a letétkezelő tekintetében terheli, és így nem köteles alapkezelő társaság kijelölésére.

8 A 85/611 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése, illetve 14. cikkének (1) bekezdése alapján a befektetési alapok, illetve a befektetési társaságok kötelesek eszközeiket egy letétkezelőnek letéti őrzésre átadni.

9 A befektetési alapokat illetően az irányelv 7. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy a letétkezelő ezen túlmenően köteles:

„a) meggyőződni arról, hogy a befektetési jegyeknek a befektetési alap nevében vagy az alapkezelő társaság által végrehajtott értékesítése, visszavásárlása, visszaváltása vagy érvénytelenítése a jogszabályokkal és az alap szabályzatával összhangban történik;

b) meggyőződni arról, hogy a befektetési jegyek értékének kiszámítása a jogszabályokkal és az alap szabályzatával összhangban történik;

c) végrehajtani az alapkezelő társaság utasításait, kivéve, ha azok ellentétben állnak valamely jogszabállyal vagy az alap szabályzatával;

d) gondoskodni arról, hogy a befektetési alap eszközeit érintő ügyletek során az ellenértéket a szokásos határidőn belül kézhez kapja;

e) meggyőződni arról, hogy a befektetési alap a bevételét a jogszabályokkal és az alap szabályzatával összhangban használja fel."

10 A befektetési társaságokat illetően az irányelv 14. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy az eszközök letéti őrzésén túlmenően a letétkezelő köteles:

„a) meggyőződni arról, hogy a befektetési jegyeknek a társaság által vagy nevében végrehajtott értékesítése, visszavásárlása, visszaváltása vagy érvénytelenítése a jogszabályokkal és a társaság létesítő okirataival összhangban történik;

b) gondoskodni arról, hogy a társaság az eszközeit érintő ügyletek során az ellenértéket a szokásos határidőn belül kézhez kapja;

c) meggyőződni arról, hogy a társaság bevételét a jogszabályokkal és létesítő okiratával összhangban használják fel."

11 A 85/911 irányelv 9. és 16. cikke szerint a letétkezelő annak az államnak a nemzeti jogával összhangban, ahol a befektetési társaság, illetve az alapkezelő társaság létesítő okirat szerinti székhelye található, felelős ez utóbbiakkal és a befektetőkkel szemben minden olyan kárért, amelyet azok a letétkezelő indokolatlan kötelezettségszegése vagy kötelezettségei nem megfelelő teljesítése következtében szenvedtek el.

12 Az irányelv 10. cikkének (1) bekezdése, illetve 17. cikkének (1) bekezdése alapján ugyanaz a társaság nem járhat el egyszerre alapkezelő társaságként, illetve befektetési társaságként és letétkezelőként.

13 A 2002. január 21-i 2001/107/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 41., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás: 6. fejezet, 4. kötet, 287. o.) az alapkezelő társaságok és az egyszerűsített tájékoztató szabályozása tekintetében, a 2002. január 21-i 2001/108/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 41., 35. o.; magyar nyelvű különkiadás: 6. fejezet, 4. kötet, 302. o.) pedig az ÁÉKBV befektetéseinek tekintetében módosította a 85/611 irányelvet. A módosított 85/611 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének második albekezdése az irányelv II. mellékletére hivatkozik, amely nem kimerítő felsorolásban tartalmazza a befektetési alapok és a befektetési társaságok kezelésével összefüggő tevékenységeket. A lista a következő tevékenységeket sorolja fel:

„– befektetéskezelés [helyesen: portfóliókezelés]

– igazgatás [helyesen: adminisztráció]

a) jogi és a pénzeszközök kezelésével kapcsolatos számviteli szolgáltatások;

b) ügyfélszolgálat;

c) értékelés és árképzés (beleértve az adóbevallásokat);

d) jogszerű magatartás ellenőrzése [helyesen: a jogszabályi rendelkezések tiszteletben tartásának ellenőrzése];

e) befektetésijegy-tulajdonosok nyilvántartásának vezetése;

f) bevétel felosztása;

g) befektetési jegyek kibocsátása és visszaváltása;

h) szerződések elszámolása (beleértve a bizonylatok megküldését);

i) nyilvántartás,

– marketing."

14 A módosított 85/611 irányelv 5g. cikkének (1) bekezdése, amely az irányelv a 13b. cikke alapján azon befektetési társaságokra is vonatkozik, amelyek nem jelöltek ki engedéllyel rendelkező alapkezelő társaságot, lehetővé teszi, hogy az alapkezelő társaságok bizonyos feltételek mellett „tevékenységük hatékonyabb ellátása érdekében harmadik személyekre ruházzák egy vagy több funkciójuk ellátását [helyesen: tevékenységük hatékonyabb ellátása érdekében harmadik személyeket bízzanak meg azzal, hogy e társaságok nevében végezzék azok egy vagy több tevékenységét]".

A nemzeti szabályozás

15 A hozzáadottérték-adóról szóló 1994. évi törvény (Value Added Tax Act 1994) 9. melléklete 5. csoportja 9. és 10. pontja alapján az Egyesült Királyságban a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának alkalmazása szempontjából „befektetési alapnak" kell tekinteni az *„authorised unit trust*-okat" (9. pont) és az OEIC-ket (10. pont).

16 A 85/611 irányelvet a pénzügyi szolgáltatásokról és pénzpiacokról szóló, 2000. évi törvény (Financial Services and Markets Act 2000, a továbbiakban: FSMA) ültette át az Egyesült Királyságban, amelynek hatálya azonban tágabb, mint az irányelvé.

17 Az FSMA értelmében az „authorised unit trust" olyan engedélyhez kötött kollektív beruházási forma, amelyben a *trust* a befektetők nevében kezeli a vagyont. E konstrukció keretében a befektetők az alap befektetési jegyeit veszik, illetve értékesítik. Kivéve azt az esetet, ha a befektető befektetési jegyeit az alapkezelő váltja vissza a befektetőtől, illetve értékesíti számára, minden olyan esetben új befektetési jegyet bocsátanak ki, illetve váltanak vissza, ha a befektető befektetési jegyet vesz, illetve értékesít.

18 A Pénzügyi Szolgáltatások Felügyelete (Financial Services Authority) által kibocsátott „Collective Investment Schemes Sourcebookban" előírt, a kollektív beruházási formákra vonatkozó szabályok szerint (a továbbiakban a CIS Sourcebook) köteles azt a trust alapszabályának, a CIS Sourcebookban foglalt szabályoknak és a legújabb tájékoztatónak megfelelően kezelni.

19 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat utal arra, hogy az OEIC a befektetési alapokhoz hasonló kollektív befektetési forma, amely azonban nem tartozik a trustok joga alá, hanem inkább a kereskedelmi társaságokra jellemző szerkezettel

rendelkezik. Az OEIC-t a FSMA rendelkezésein kívül a nyílt végű befektetési társaságokra vonatkozó, 2001. évi szabályok (Open-Ended Investment Companies Regulations 2001, a továbbiakban az OEIC-szabályok) szabályozzák. Az OEIC jegyzett tőkéje annak megfelelően változik, hogy új részesedéseket bocsátanak ki akkor, ha valamely befektető részesedést kíván szerezni a társaságban, és azokat visszaváltják akkor, ha attól meg kíván szabadulni.

20 Az OEIC-szabályoknak megfelelően legalább egy engedéllyel rendelkező társasági igazgatónak (Authorised Corporate Director, a továbbiakban: ACD) kell irányítania az OEIC tevékenységét. Az előírás szerint az ACD olyan jogi személy, amely engedéllyel és felhatalmazással rendelkezik arra, hogy az alap igazgatójaként eljárjon.

21 Az FSMA-ban és a CIS Sourcebookban az „authorised unit trust" letétkezelőjét a „trustee" kifejezés jelöli, míg az OEIC-szabályokban az OEIC letétkezelőjét „letétkezelőnek" *[depositary]* hívják.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

22 Az Abbey National HÉA-csoportba tartozó Abbey National Unit Trust Managers Limited, illetve a Scottish Mutual Investment Managers Limited tizenöt, illetve tizenegy „authorised unit trust" alapkezelője.

23 Ez utóbbiak „trustee"-jaként a Clydesdale Bank plc (a továbbiakban: Clydesdale), a Citicorp Trustee Company Limited (a továbbiakban: Citicorp) vagy az HSBC Bank plc (a továbbiakban: HSBC) jár el. A kérdést előterjesztő bíróság közli, hogy a

trustee-k e tevékenységük ellátásáért általános díjat számláznak. Jóllehet a Clydesdale és a HSBC letéti őrzőként is eljár, az általuk kiszámlázott általános „trustee"-díj nem tartalmazza a letéti őrzésre vonatkozó valamennyi szolgáltatás költségét, amelyekért külön díjat számítanak fel; a Citicorp – habár „trustee" – nem jár el letéti őrzőként.

24 Az Inscape Investments Limited jár el az Inscape Investment Fund kijelölt ACD-jeként, az Abbey National Asset Managers Limited pedig három másik OEIC kijelölt ACD-jeként. Az Inscape Investments Limited és az Inscape Investment Fund szintén az Abbey National HÉA-csoportba tartozik.

25 A Citicorp a négy OEIC kijelölt letétkezelője, és tevékenysége ellátásáért általános díjat számít fel. A Citicorp azonban e tekintetben sem jár el letéti őrzőként.

26 Az Inscape Investments Limited 2000 végén szerződést kötött a Bank of New York Europe Limiteddel, majd a Bank of New Yorkkal (a továbbiakban: Bank of New York) az Inscape Investment Fund számviteli feladatainak ellátására. A szerződés alapján a Bank of New York vállalta, hogy az Inscape Investments Limited megbízásából különböző, többek között a jövedelem összegének, a befektetési jegyek, illetve az alapok részvényei árának kiszámításával, vagyonértékeléssel, számvitellel, a jövedelem szétosztására vonatkozó bevallások elkészítésével, a rendszeres számlazárásra vonatkozó adatok és iratok szolgáltatásával, statisztikai célú, adó- és HÉA-bevallások, valamint jövedelem-előrejelzések elkészítésével kapcsolatos szolgáltatásokat nyújt.

27 A Bank of New York az adatkezeléssel, az alapokra vonatkozó elszámolási műveletekkel, költségek és ráfordítások kiszámításával és könyvelésével, társasági események rögzítésével, a befektetési jegyek napi árfolyamának a sajtó részére

történő közlésével, az adó és HÉA-bevallások és a Bank of England részére benyújtandó bevallások elkészítésével, a jövedelem-, illetve haszonkulcs kiszámításával és az Inscape Investments Limited és/vagy a letétkezelő kérdéseinek megválaszolásával kapcsolatos egyéb szolgáltatások nyújtását is vállalta.

28 Az Abbey National keresetet indított, mivel a leányvállalatai által irányított „authorised unit trust"-ok több „trustee"-ja HÉÁ-t számított fel, míg az Inscape Investment Fund azért indított keresetet, mivel letétkezelője HÉÁ-t számított fel a részére.

29 Az Abbey National emellett azt vitatja, hogy a Bank of New York az alap adminisztrátoraként eljárva HÉÁ-t számított fel az általa az Inscape Investments Limited részére nyújtott adminisztratív és számviteli szolgáltatások után.

30 Az Abbey National előadja továbbá, hogy a Bank of New York által nyújtott szolgáltatás mentes a HÉA alól, mivel az a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja szerinti „befektetési alapok kezelésének" minősül. Rámutat arra, hogy az alapok adminisztrálása egyértelműen az alap kezelésének körébe tartozik, és nem lehet eltérő bánásmódban részesíteni az egyes befektetési döntések, illetve a kezeléssel kapcsolatos valamennyi vagy jelentős számú, a kezelésre jellemző és annak lényegéhez tartozó adminisztratív jellegű feladat alvállalkozásba adását.

31 Az Abbey National és az Inscape Investment Fund ezenkívül azt állítja, hogy a valamely „authorized unit trust" *trustee*-jai, illetve valamely OEIC letétkezelői által nyújtott, a letéti őrzési szolgáltatásoktól eltérő ügyletek szintén adómentesek a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja értelmében. A kezelési tevékenységbe ugyanis egyszerre beletartoznak a letétkezelő, illetve a trustee által végzett ellenőrzési és döntéshozatali feladatok.

32 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Commissioners szerint a befektetési alapok kezelésének konkrét és elsődleges célja a befektetések kezelése, ami magában foglalja a kezelés tárgyát képező eszközök kiválasztását és az azzal való rendelkezést. A Commissioners azt állítja, hogy ez kizárja a *trustee*-k és a letétkezelők által nyújtott szolgáltatásokat az adómentesség hatálya alól, mivel azok általában közvetlenül nem vesznek részt a beruházások kezelésére vonatkozó napi döntések meghozatalában, és azok elsődleges feladata a fogyasztók és a befektetők védelme. Ez egyaránt kizárja az alap adminisztrátora által nyújtott adminisztratív szolgáltatásokat az adómentesség hatálya alól, mivel azok közül egy sem foglalja magában a kezelés tárgyát képező eszközök kiválasztását és az azzal való rendelkezést.

33 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy nem világos a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában rögzített adómentesség terjedelme. E bíróság e tekintetben rámutat arra, hogy az egyes tagállamoknak az alapügyben felmerülthöz hasonló ügyletekre vonatkozó gyakorlata eltér egymástól.

34 Ilyen körülmények mellett a VAT and Duties Tribunal, London akként határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában a »tagállamok által meghatározott befektetési alapok kezelésére« [az angol nyelvi változatban: »the management of special investment funds as defined by Member States«] előírt adómentesség azt jelenti, hogy a tagállamok jogosultak meghatározni a befektetési alapok „kezelésének" körébe tartozó tevékenységeket, valamint azon befektetési alapokat, amelyeket megilleti az adómentesség?

2) Amennyiben az első kérdésre adandó válasz nemleges, és a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában szereplő »kezelés« kifejezés autonóm közösségi jogi jelentéssel bír, tekintettel a [...] 85/611 irányelvre, a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja szerinti »befektetési alapok kezelésének« körébe tartozó adómentes szolgáltatásoknak minősülnek-e a letétkezelő vagy a *trustee* által a [85/611] irányelv 7. és 14. cikkének, a nemzeti rendelkezéseknek és az alapokra alkalmazandó szabályoknak megfelelően nyújtott szolgáltatások?

3) Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges és a »kezelés« kifejezés önálló közösségi jogi jelentéssel bír, a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában a »befektetési alapok kezelésére« előírt adómentességet alkalmazni kell-e valamely harmadik személy kezelőnek az alapkezelés adminisztrációja körében nyújtott szolgáltatásaira is?"

Az első kérdésről

35 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában említett, a tagállamok által meghatározott befektetési alapok „kezelése" kifejezés a közösségi jog olyan autonóm fogalma-e, amelynek tartalmát a tagállamok nem módosíthatják.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

36 Az Abbey National, a luxemburgi kormány és az Európai Közösségek Bizottsága szerint akként kell a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának a

„tagállamok által meghatározott befektetési alapok kezelése" tekintetében adómentességet előíró 6. alpontját értelmezni, hogy az nem jogosítja fel a tagállamokat arra, hogy meghatározzák az alapok „kezelése" kifejezés alá tartozó tevékenységeket.

37 Ezzel szemben az Egyesült Királyság Kormányának álláspontja szerint e rendelkezés feljogosítja a tagállamokat a fentiekre, valamint arra is, hogy meghatározzák azon befektetési alapokat, amelyeket megillethet ezen adómentesség.

A Bíróság álláspontja

38 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a hatodik irányelv 13. cikkében foglalt adómentességek a közösségi jog autonóm fogalmai, és céljuk a HÉA-rendszer egyes tagállamokban történő eltérő alkalmazásának elkerülése (lásd a C-358/97. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6301. o.] 51. pontját, a C-428/02. sz., Fonden Marselisborg Lystbådehavn ügyben 2005. március 3-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-1527. o.] 27. pontját és a C-394/04. és a C-395/04. sz., Ygeia egyesített ügyekben 2005. december 1-jén hozott ítélet [EBHT 2005., I-10392. o.] 15. pontját).

39 Ebből következően a tagállamok ugyan nem módosíthatják az adómentességek tartalmát, különösen akkor, amikor meghatározzák azok alkalmazásának feltételeit, azonban más a helyzet akkor, ha a Tanács a tagállamokra bízta valamely adómentesség egyes kifejezéseinek meghatározását (lásd a C-468/93. sz., Gemeente Emmen ügyben 1996. március 28-án hozott ítélet [EBHT 1993., I-1721. o.] 25. pontját).

40 Ezért azt kell megvizsgálni, hogy a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja egyaránt a tagállamokra bízza-e a „befektetési alapok" és ezen alapok „kezelése" kifejezések meghatározását, vagy a felhatalmazás kizárólag az első kifejezésre vonatkozik-e.

41 E tekintetben meg kell állapítani, hogy ugyan e rendelkezés angol és holland nyelvű változata kétértelmű annak jelentését illetően, különösen a dán, a német, a francia és az olasz nyelvi változatból az következik, hogy a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja kizárólag a „befektetési alapok" kifejezés tekintetében utal a tagállamok meghatározásaira.

42 A nemzeti jogra történő utalás – különösen a dán, a német, a francia és az olasz nyelvi változatból következő – korlátozottabb mértékét egyaránt alátámasztják a kifejezés hátterét képező összefüggések, a hatodik irányelv rendszere és a HÉA-rendszer egyes tagállamokban történő eltérő alkalmazásának elkerüléséhez fűződő cél.

43 A feltett kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában rögzített befektetési alapok „kezelése" kifejezés a közösségi jog autonóm fogalma, amelynek tartalmát a tagállamok nem módosíthatják.

A második és a harmadik kérdésről

44 A kérdést előterjesztő bíróság második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen megvizsgálni, lényegében azt kívánja megtudni, hogy a hatodik HÉA-

irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját akként kell-e értelmezni, hogy a „befektetési alapok kezelése" fogalmába tartoznak:

– a letétkezelő által a 85/611 irányelv 7. és 14. cikkének, a nemzeti rendelkezéseknek és az alapokra alkalmazandó szabályoknak megfelelően nyújtott szolgáltatások; és

– a valamely harmadik személy alapkezelő által nyújtott, az alapok adminisztratív és számviteli feladataival összefüggő szolgáltatások.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

45 Az Abbey National és a luxemburgi kormány előadja, hogy a letétkezelő, illetve a trustee által a 85/611 irányelv 7. és 14. cikkének, a nemzeti rendelkezéseknek és az alapokra alkalmazandó szabályoknak megfelelően nyújtott szolgáltatások adómentes szolgáltatásoknak minősülnek. a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja értelmében.

46 Állításuk szerint e rendelkezés egyaránt kiterjed a harmadik személy kezelőnek az alapok adminisztratív feladatai ellátása körében nyújtott szolgáltatásaira.

47 Az Egyesült Királyság Kormánya szerint a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában szereplő befektetési alapok „kezelését" akként kell érteni, hogy az a befektetési alap kezelője által főtevékenységként ellátott portfóliókezelésre vonatkozik.

48 E kormány szerint ezen adómentesség nem terjed ki a letétkezelőnek, illetve a *trustee*-nak a befektetési alap eszközeinek őrzése vagy az alapkezelő tevékenységeinek ellenőrzése körében végzett, az alap jogszabály és szabályzat szerinti működésének biztosítására irányuló tevékenységére.

49 Ugyanezen okból a fent említett mentesség nem vonatkozik az alap számviteli feladatainak kiszervezése keretében az adminisztrátor által az alapkezelő részére nyújtott pusztán adminisztratív szolgáltatásokra sem.

50 A Bizottság szerint a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában szereplő „befektetési alapok kezelése" kifejezés felöleli az alap hasznosításához szorosan kapcsolódó, vagyis a befektetési és az eszközök vételére és értékesítésére vonatkozó üzletpolitika meghatározásához kötődő valamennyi szolgáltatást.

51 A letétkezelő által a 85/611 irányelv 7. és 14. cikkének, a nemzeti rendelkezéseknek és az alapokra alkalmazandó szabályoknak megfelelően nyújtott szolgáltatások nem minősülnek alapkezelésnek a hatodik HÉA-irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának alkalmazása szempontjából.

52 A harmadik személy alapkezelő által nyújtott, az alap adminisztratív tevékenységeire vonatkozó szolgáltatások sem minősülnek e rendelkezés szerinti alapkezelésnek.

A Bíróság álláspontja

53 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja a befektetési alapokra vonatkozik, függetlenül azok jogi formájától. Egyaránt e rendelkezés hatálya alá tartoznak tehát a kötelmi jog, a trustok joga, valamint a társasági jog alapján működő kollektív befektetési vállalkozások.

54 Ugyanis sem a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának hátterében álló összefüggések, sem annak szövege nem utal arra, hogy a jogalkotó a kötelmi jog vagy a turstok joga alapján működő kollektív befektetési vállalkozásokra kívánta volna korlátozni e rendelkezés alkalmazását.

55 A hatodik irányelv elfogadásának időpontjában még nem történt meg az e területre vonatkozó közösségi terminológia harmonizálása, mivel csak 1985-ben fogadták el a 85/611 irányelvet, amelynek 1. cikke (3) bekezdése tartalmazza az ÁÉKBV-k közösségi meghatározását. Jóllehet a 85/611 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének francia és olasz nyelvű változatában a kötelmi jogi formában működő kollektív befektetési vállalkozások megjelölésére használt kifejezés megegyezik a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában szereplő kifejezéssel, más a helyzet az egyéb, például az angol, a német, a dán és a holland nyelvi változatok esetén.

56 Ami pedig a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának a kollektív befektetési vállalkozások és a befektetők (befektetésijegy-tulajdonosok) közötti ügyletekre történő alkalmazását illeti, e rendelkezés bármely, ezzel ellentétes értelmezése, miszerint e rendelkezés a társasági jog szerint működő kollektív befektetési vállalkozások kezelésével ellentétben mentesíti a HÉA alól a kötelmi jog és a trustok joga szerinti működő ilyen vállalkozások kezelését, ellentétes lenne a

hatodik irányelv által létrehozott közös HÉA-rendszer alapját képező adósemlegesség elvével, amely tiltja, hogy az azonos tevékenységet végző gazdasági szereplőket a HÉA kivetése szempontjából eltérően kezeljék (lásd a C-382/02. sz. Cimber Air-ügyben 2004. szeptember 16-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-8379. o.] 23. és 24. pontját és a C-280/04. sz., Jyske Finans ügyben 2005. december 8-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-10704. o.] 39. pontját).

57 Ezt követően meg kell vizsgálni a befektetési alapok „kezelése" kifejezés tartalmát.

58 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja nem tartalmazza e fogalom meghatározását.

59 Ezért e rendelkezést az annak hátterét képező összefüggések, valamint az irányelv céljai és rendszere fényében kell értelmezni, különös tekintettel az általa előírt adómentességek céljára (lásd a C-284/03. sz., Temco Europe ügyben 2004. november 18-án hozott ítélet [EBHT 2004. I-11237. o.] 18. pontját és a fent hivatkozott Fonden Marselisborg Lystbådehavn ügyben hozott ítélet 28. pontját).

60 Először is emlékeztetni kell arra, hogy mivel a hatodik irányelv 13. cikkében említett adómentességek kivételnek minősülnek az általános elvhez képest, amely szerint az adóalany által ellenszolgáltatás fejében teljesített valamennyi szolgáltatásnyújtás HÉA-köteles, azokat szigorúan kell értelmezni (lásd különösen a C-275/01. sz. Sinclair Collis-ügyben 2003. június 12-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-5965. o.] 23. pontját és a C-8/01. sz. Taksatorringen-ügyben 2003. november 20-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-13711. o.] 36. pontját).

61 A 85/611 irányelv 1. cikkének (2) bekezdéséből következően az ÁÉKBV-k által végzett műveletek a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetéséből állnak. A jegyzők által a befektetési jegyek vásárlásával biztosított tőke felhasználásával a ÁÉKBV-k ellenszolgáltatás fejében a jegyzők számlájára értékpapír-portfóliókat alakítanak ki és kezelnek (lásd a C-8/03. sz. BBL-ügyben 2004. október 21-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-10157. o.] 42. pontját.

62 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 68. pontjában megállapította, a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában rögzített, a befektetési alapok kezelésére vonatkozó ügyletek adómentességének célja, hogy befektetési szervezetek segítségével megkönnyítsék a kisbefektetők számára az értékpapírok vásárlását. E rendelkezés 6. alpontja biztosítani kívánja, hogy a HÉA közös rendszere adózási szempontból semlegesen kezeli az értékpapírokban történő közvetlen, illetve a kollektív befektetési vállalkozások közvetítésével történő befektetésre vonatkozó döntéseket.

63 Ebből következően az e rendelkezésben említett tevékenységek megegyeznek a kollektív befektetési vállalkozásokra jellemző tevékenységekkel.

64 Ezért a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának a hatálya alá tartoznak a portfoliókezelési ügyleteken túlmenően a kollektív befektetési vállalkozások adminisztrálására vonatkozó, a módosított 85/611 irányelv II. mellékletének „igazgatás [helyesen: adminisztráció]" rovata alatt felsoroltakhoz hasonló, a kollektív befektetési vállalkozásokra jellemző tevékenységek.

65 E rendelkezés ugyanakkor nem vonatkozik a kollektív befektetési vállalkozásoknak a 85/611 irányelv 7. cikkének (1) és (3) bekezdésében, valamint a 14. cikk (1) és (3) bekezdésében említettekhez hasonló letétkezelői tevékenységeire. E tevékenységek ugyanis nem a kollektív befektetési társaságok kezelésének körébe, hanem e társaságok tevékenységeinek ellenőrzése és felügyelete körébe tartoznak, mivel azok célja annak biztosítása, hogy a kollektív befektetési vállalkozások kezelése a jogszabályoknak megfelelően történjék.

66 Ami a harmadik személy alapkezelő által nyújtott, az alapok adminisztratív és számviteli feladataival összefüggő szolgáltatásokat illeti, rá kell mutatni, hogy ugyanúgy, mint a 13. cikk B. része d) pontjának 3. és 5. alpontja szerinti adómentes tevékenységek esetén (lásd a C-2/95. sz. SDC-ügyben 1997. június 5-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-3017. o.] 32. pontját), a d) pont 6. alpontjában említett befektetési alapok kezelését a nyújtott szolgáltatások jellege, és nem a szolgáltatás nyújtója vagy címzettje szerint kell meghatározni.

67 A fentieken túl pedig a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja fő szabályként nem zárja ki, hogy befektetési alapok kezelését több különálló olyan szolgáltatásra bontsák fel, amelyek az e rendelkezés szerinti „befektetési alapok kezelésének" fogalma alá tartozhatnak, és akkor is vonatkozik rájuk az e rendelkezésben rögzített adómentesség, ha azokat harmadik személy alapkezelő nyújtja (lásd ebben az értelemben a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontja tekintetében a fent hivatkozott SDC-ügyben hozott ítélet 64. pontját, és az irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 5. alpontja tekintetében a C-235/00. sz., CSC Financial Services ügyben 2001. december 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-10237. o.] 23. pontját).

68 Ilyen körülmények között az adósemlegesség elvéből az következik, hogy a gazdasági szereplőknek meg kell tudniuk választani azt a szervezeti formát, amely kizárólag gazdasági szempontból a legjobban megfelel a számukra, anélkül hogy felmerülne annak kockázata, hogy a tevékenységükre nem terjed ki a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában rögzített adómentesség.

69 Ebből következően a harmadik személy alapkezelő által nyújtott, a kezeléssel összefüggő szolgáltatások a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának a hatálya alá tartoznak.

70 Azonban ahhoz, hogy a harmadik személy kezelők által nyújtott, az alapok adminisztratív és számviteli feladataival összefüggő szolgáltatások a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontja szerinti adómentes tevékenységnek minősüljenek, e szolgáltatásoknak általában véve önálló egységet kell alkotniuk, és a 6. alpontban említett szolgáltatásra jellemző és annak lényegéhez tartozó funkciókat kell ellátniuk (lásd ezt illetően a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 5. alpontja tekintetében a fent hivatkozott SDC-ügyben hozott ítélet 66. pontját és a fent hivatkozott CSC Financial Services ügyben hozott ítélet 25. pontját).

71 A nyújtott szolgáltatásoknak a befektetési alapok kezelésére jellemző, annak lényegéhez tartozó körülményekre kell irányulniuk. A hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontja nem terjed ki valamely informatikai rendszer bevezetéséhez hasonló, pusztán anyagi vagy technikai jellegű szolgáltatásokra (lásd ezt illetően a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 3. alpontja tekintetében a fent hivatkozott SDC-ügyben hozott ítélet 66. pontját).

72 Ezért meg kell állapítani, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját akként kell értelmezni, hogy a harmadik személy alapkezelő által nyújtott, az alapok adminisztratív és számviteli feladataival összefüggő szolgáltatások abban az esetben tartoznak az e rendelkezés szerinti „befektetési alapok kezelésének" fogalma alá, ha azok általában véve önálló egységet alkotnak, a befektetési alapok kezelésére jellemzőek, és annak lényegéhez tartoznak.

73 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megállapítása, hogy az alapügyben felmerült szolgáltatások teljesítik-e ezen feltételeket.

74 A fentiekből az következik, hogy a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti „befektetési alapok kezelésének" fogalma alá tartoznak a harmadik személy alapkezelő által nyújtott, az alapok adminisztratív és számviteli feladataival összefüggő szolgáltatások, ha azok – átfogóan értékelve – önálló egységet alkotnak, a befektetési alapok kezelésére jellemzőek, és annak lényegéhez tartoznak. Ezzel szemben nem tartoznak e fogalom alá a 85/611 irányelv 7. cikkének (1) és (3) bekezdésében és a 14. cikkének (1) és (3) bekezdésében említetthez hasonló, a letétkezelő tevékenységeinek megfelelő szolgáltatások.

A költségekről

75 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában rögzített befektetési alapok „kezelése" kifejezés a közösségi jog autonóm fogalma, amelynek tartalmát a tagállamok nem módosíthatják.**

2) **A hatodik 77/388 irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti „befektetési alapok kezelésének" fogalma alá tartoznak a harmadik személy alapkezelő által nyújtott, az alapok adminisztratív és számviteli feladataival összefüggő szolgáltatások, ha azok általában véve önálló egységet alkotnak, a befektetési alapok kezelésére jellemzőek, és annak lényegéhez tartoznak.**

Ezzel szemben nem tartoznak e fogalom alá az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611 EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) és (3) bekezdésében és a 14. cikkének (1) és (3) bekezdésében említetthez hasonló, a letétkezelő tevékenységeinek megfelelő szolgáltatások.

Aláírások